

Analyse av nasjonale prøver for 5. trinn 2020

Guttene presterer gjennomgående noe svakere på alle prøvene i år sammenlignet med i fjor. Jentenes prestasjoner varierer på de ulike prøvene. Resultatene gir ikke noe tydelig svar på hvilken betydning vårens hjemmeundervisning har hatt for elevenes læring.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 10.11.2020

Tall og fakta

[Flere tall om nasjonale prøver på 5. trinn](#)

[Hva er nasjonale prøver?](#)

Hovedpunkter

- Det er ingen endringer nasjonalt i gjennomsnittlige skalapoeng i lesing, regning og engelsk.
- Guttene presterer litt bedre enn jentene i regning på årets prøve, mens i lesing er det motsatt. I engelsk presterer guttene og jentene mer jevnt. Dette er i tråd med tidligere års resultater.
- Andelen jenter på høyeste mestringsnivå i engelsk har økt jevnt siden 2016.
- Guttene presterer noe svakere i år sammenlignet med i fjor på alle prøvene.
- Jentene presterer litt bedre i år sammenlignet med i fjor i lesing og engelsk.

Små endringer i prestasjoner over tid

Høsten 2020 gjennomførte rundt 60 000 elever på 5. trinn nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk. Nasjonalt er det ingen endring i gjennomsnittlig skalapoeng i lesing, regning og engelsk fra vi startet å måle utvikling over tid og frem til 2020.

Lesing på 5. trinn

I lesing har både andelen elever på høyeste (nivå 3) og laveste (nivå 1) mestringsnivå gått svakt ned siden 2016. Resultatet er at andelen elever som presterer på det mellomste mestringsnivået har økt. Fra 2019 til 2020 har det kun vært minimale endringer i fordelingen på mestringsnivå.

Regning på 5. trinn

I regning holder fordelingen av elever på de ulike mestringsnivåene seg ganske stabil i perioden fra 2016 til 2020. Det siste året har imidlertid andelen elever på høyeste mestringsnivå sunket til under 25 prosent for første gang.

Engelsk på 5. trinn

I engelsk har andelen elever på laveste mestringsnivå holdt seg stabilt de siste fem årene. Samtidig har andelen elever på høyeste mestringsnivå økt. Fra 2019 til 2020 økte andelen elever på mestringsnivå 3 med 1,4 prosentpoeng.

De fleste elever deltar på nasjonale prøver

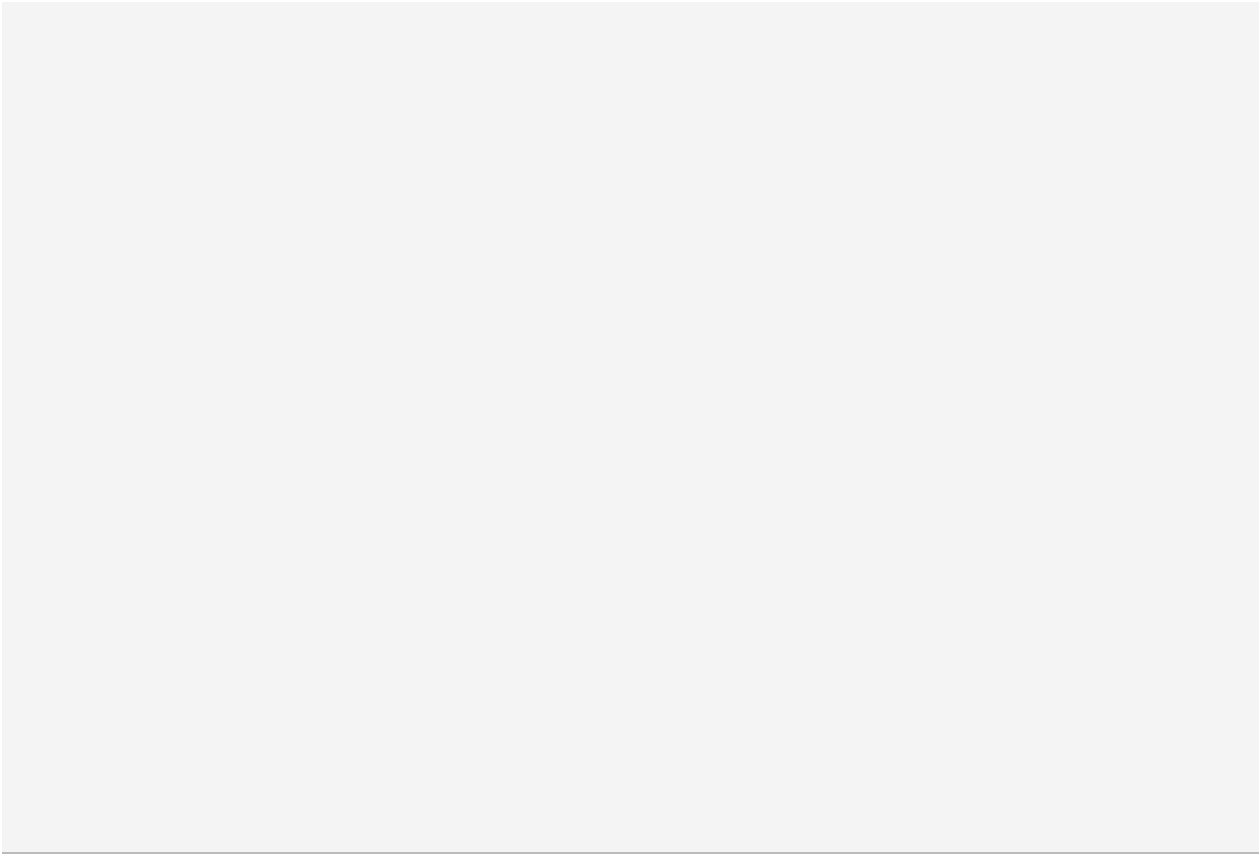
Deltakelsen på nasjonale prøver på 5. trinn er generelt høy. 93 prosent av elevene deltar i lesing og engelsk, og 94 prosent i regning. Det er til sammenligning omtrent to prosentpoeng høyere deltakelse på 8. trinn.

Elever som fritas fra nasjonale prøver

Rundt fem prosent av elevene ble fritatt fra gjennomføringen i regning og engelsk, og i underkant av seks prosent av elevene ble fritatt fra gjennomføringen i lesing. Dette er en liten nedgang fra i fjor, og er et brudd med en trend med økende fritaksandel som vi har sett over flere år.

Det er elever som har et enkeltvedtak om spesialundervisning eller særskilt språkopplæring som blir fritatt fra nasjonale prøver. Elevene blir fritatt når det er klart at resultatet fra prøven ikke vil ha noen betydning for elevens videre opplæringen. Det vil alltid være forskjeller mellom år i andelen elever som blir fritatt fra nasjonale prøver på lokalt nivå. Dette henger sammen med at elevgrunnetaget endrer seg fra år til år.

Det er også elever som ikke deltar på prøvene på grunn av dokumentert eller udokumentert fravær. På 5. trinn utgjør dette omtrent halvannen prosent i 2020. Andelen elever som ikke deltar øker noe for alle prøvene. Dette er som forventet gitt koronasituasjonen da elever som ble forhindret fra å gjennomføre prøvene grunnet opplæring hjemme, ble registrert som ikke deltatt.

Flest presterer på høyeste mestringsnivå i Oslo

I 2020 skiller det tre skalapoeng mellom fylkene med høyest og lavest gjennomsnittlig skalapoeng på alle prøvene.

Fordelingen av elever på mestringsnivå viser at det er størst forskjell mellom fylkene i andelen elever på høyeste mestringsnivå. Det er særlig Oslo som skiller seg ut ved at mange elever presterer på høyeste mestringsnivå. For eksempel presterer om lag 30 prosent av elevene i Oslo på det høyeste mestringsnivået i lesing. Til sammenligning presterer 23 prosent av elevene i Viken, fylket med nest høyest andel, på høyeste mestringsnivå. Oslo har også færrest elever på laveste mestringsnivå i lesing, kun 18 prosent. Vi ser det samme mønsteret også i resultatene for regning og engelsk.

Jentene gjør det stadig bedre i engelsk

Jentene har, med unntak av i 2019, prestert ett til to skalapoeng høyere enn guttene i lesing. I år er differansen ett skalapoeng. I regning og engelsk har guttene de siste fem årene prestert bedre enn jentene. I år presterer guttene to skalapoeng høyere enn jentene i regning. I engelsk presterer guttene og jentene nå likt.

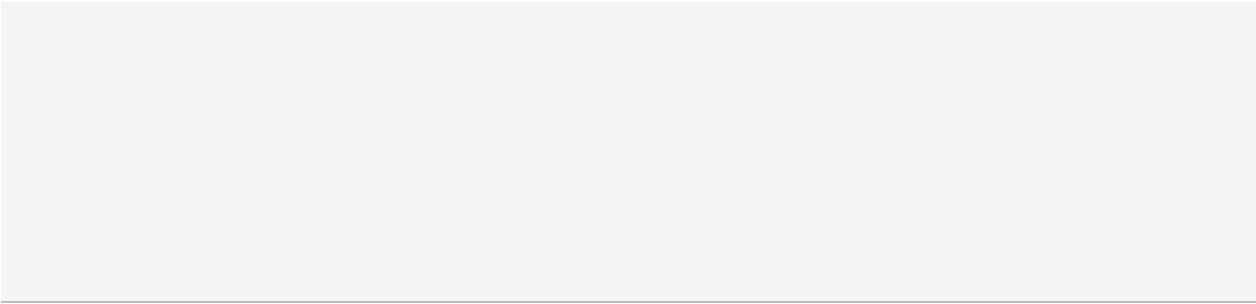
Gutter og jenter i lesing, 5. trinn

Andelen gutter på laveste mestringsnivå i lesing øker sammenlignet med i fjor med 1,3 prosentpoeng. Samtidig går andelen gutter på høyeste mestringsnivå ned med 1,7 prosentpoeng. For jentene har utviklingen vært motsatt. Andelen jenter som presterer på laveste mestringsnivå har gått ned med 0,8 prosentpoeng, mens andelen jenter på høyeste mestringsnivå har gått opp med 2,1 prosentpoeng.

Gutter og jenter i regning, 5. trinn

I regning har det vært en liten nedgang fra i fjor i andelen elever som presterer på høyeste mestringsnivå for både gutter og jenter. På laveste mestringsnivå har endringen vært minimal for begge kjønn.

I engelsk har andelen gutter på laveste mestringsnivå gått litt opp fra i fjor, mens den for jenter har gått litt ned. På høyeste mestringsnivå har andelen jenter økt med 3,1 prosentpoeng fra i fjor. Det er nå omtrent like mange jenter som gutter på dette mestringsnivået. Resultatet for jentene er fortsettelsen av en trend, og siden 2016 har andelen jenter på høyeste mestringsnivå økt med nesten 7 prosentpoeng.

Guttene presterer altså i gjennomsnitt noe svakere på alle de tre prøvene i år sammenlignet med i fjor. Jentene har derimot forbedret resultatene i både lesing og engelsk, mens i regning presterer jentene marginalt svakere i år enn i fjor.

Om statistikken

Resultatene fra nasjonale prøver blir publisert på en skala der det nasjonale gjennomsnittet er 50 skalapoeng. Elevene blir ut ifra antall skalapoeng fordelt på ulike mestringsnivåer. Det er tre mestringsnivåer på 5. trinn.

Måling av utvikling over tid startet i 2014 for engelsk og regning, og i 2016 for lesing. Grensene for hvert av mestringsnivåene ble fastsatt samme år. Måling av utvikling over tid og fastsatte grenser for mestringsnivåer gjør at vi kan se om resultatene endrer seg fra år til år. Først etter flere år kan vi si noe om hva som er en trend.

For å kunne måle utvikling over tid, trenger vi en felles skala. For å få til dette, lenker vi prøvene fra ulike år sammen ved hjelp av såkalte ankeroppgaver. Et lite og tilfeldig utvalg elever gjennomfører en versjon av prøven som inneholder både ankeroppgaver og oppgaver som er felles med den prøven resten av elevene gjennomfører.